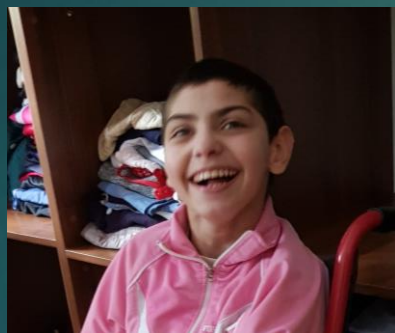

Конференція 19/20 вересня 2018
„Комітет медичної допомоги в Закарпатті“, Україна
Асоціація «Парасолька», Швейцарія

1

За підтримки Закарпатської ОДА: Департаменту Соціального
захисту населення

УжНУ: Факультет здоров'я та фізичного виховання

Стратегії комунікації у осіб із важкою формою інвалідності

Dr.h.c. Сюзанна Кодоні дипл. логопед EDK, MAS CFKSc

Зміст

- I. Роздуми про комунікацію в цілому
- II. Передумови, Співвідношення
- III. Можливості у Вільшанському дитячому будинку-інтернаті

Теми конкретно

- ▶ Визначення
- ▶ Моделі
- ▶ Вербальна – невербальна комунікація
- ▶ Підтримана (альтернативна) комунікація
- ▶ Як працює?
- ▶ Розвиток мовлення
- ▶ Розвиток моторики
- ▶ Харчування та мовлення
- ▶ Анатомія та фізіологія
- ▶ Підсумки

- ▶ Досвід у Вільшанському дитячому будинку-інтернаті

Образ людини

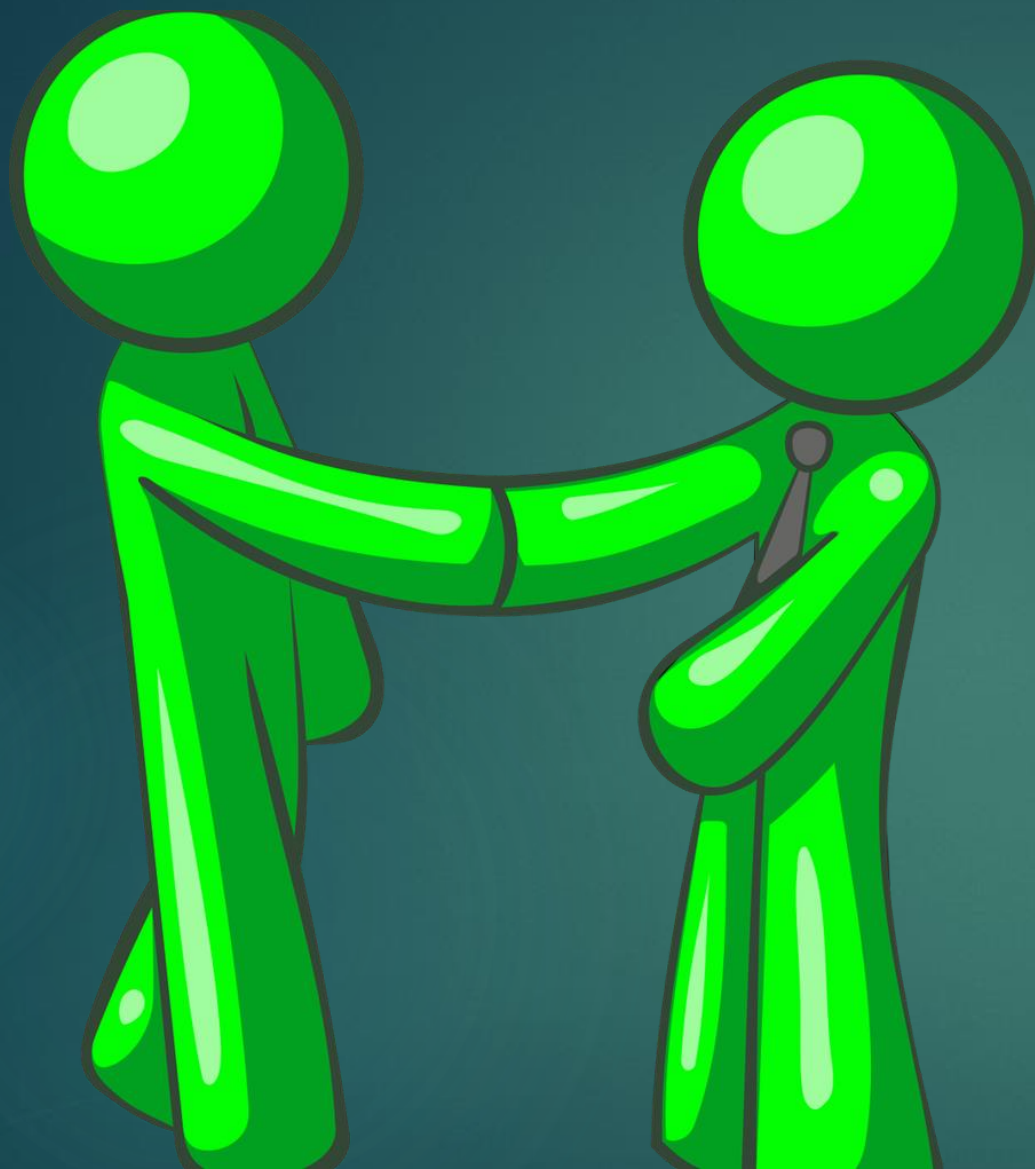
Дитина

Пуп землі

Тези

- ▶ Життя без контакту з іншими людьми **не можна собі уявити**.
- ▶ Комунікація створює **основу** для **людського співжиття**.
- ▶ **Комунікація** є важливою **складовою частиною** нашого життя, без якої не можна собі уявити наше **щодення**.
- ▶ У всіх міжлюдських стосунках усвідомлена чи неусвідомлена комунікація проходить таким чином, що жодна людина не може уникнути цього.
- ▶ Але що таке, власне, комунікація?
- ▶ Що її позначає і чи можна її описати?

Визначення

5

Поняття **Комунікація** походить від
ЛАТИНСЬКОГО СЛОВА **communicatio**

Повідомлення або **розмова**

Порозуміння

Обмін інформацією між людьми за
ДОПОМОГОЮ **мов** чи **знаків**.

Передавач

Отримувач

Комунікація

6

ЗАМІТКИ

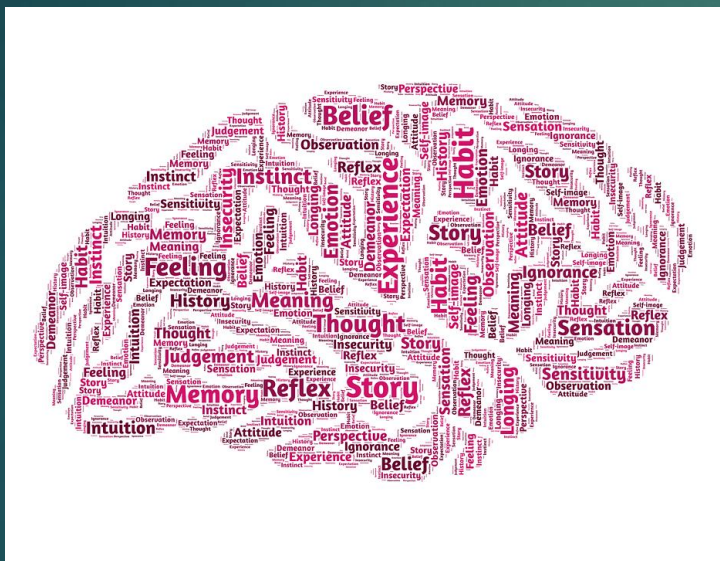
- ▶ Для комунікації завжди потрібно мінімум **двоє людей**, які б були залучені в процес спілкування.
- ▶ Ми розрізняємо **передавача** певного повідомлення і **отримувача**.
- ▶ При цьому комунікація може проходити різними **комунікаційними каналами** :

ЗАМІТКИ

- ▶ **акустично** (те, що можна почути)
- ▶ **оптично** (те, що можна побачити)
- ▶ **тактильно** (те, чого можна торкнутися)
- ▶ Звичайно, так само можна комунікувати і **письмово**. Для цього є декілька прикладів: **листи, електронні повідомлення** і т.п.

Як працює?

- ▶ Відколи є **мова**, люди постійно думають про те, як **комунікувати** один з одним і обмінюватись інформацією. Для передачі інформації було придумано різні моделі, які повинні пояснити, як працює комунікація і на які фактори вона впливає.
- ▶ Відомі моделі комунікації
 - Модель чотири вуха – Шульц фон Тун
 - Модель Органон – Фрітц Бюлер
 - П'ять аксіом – Пауль Вацлавік

Мова і Комунікація

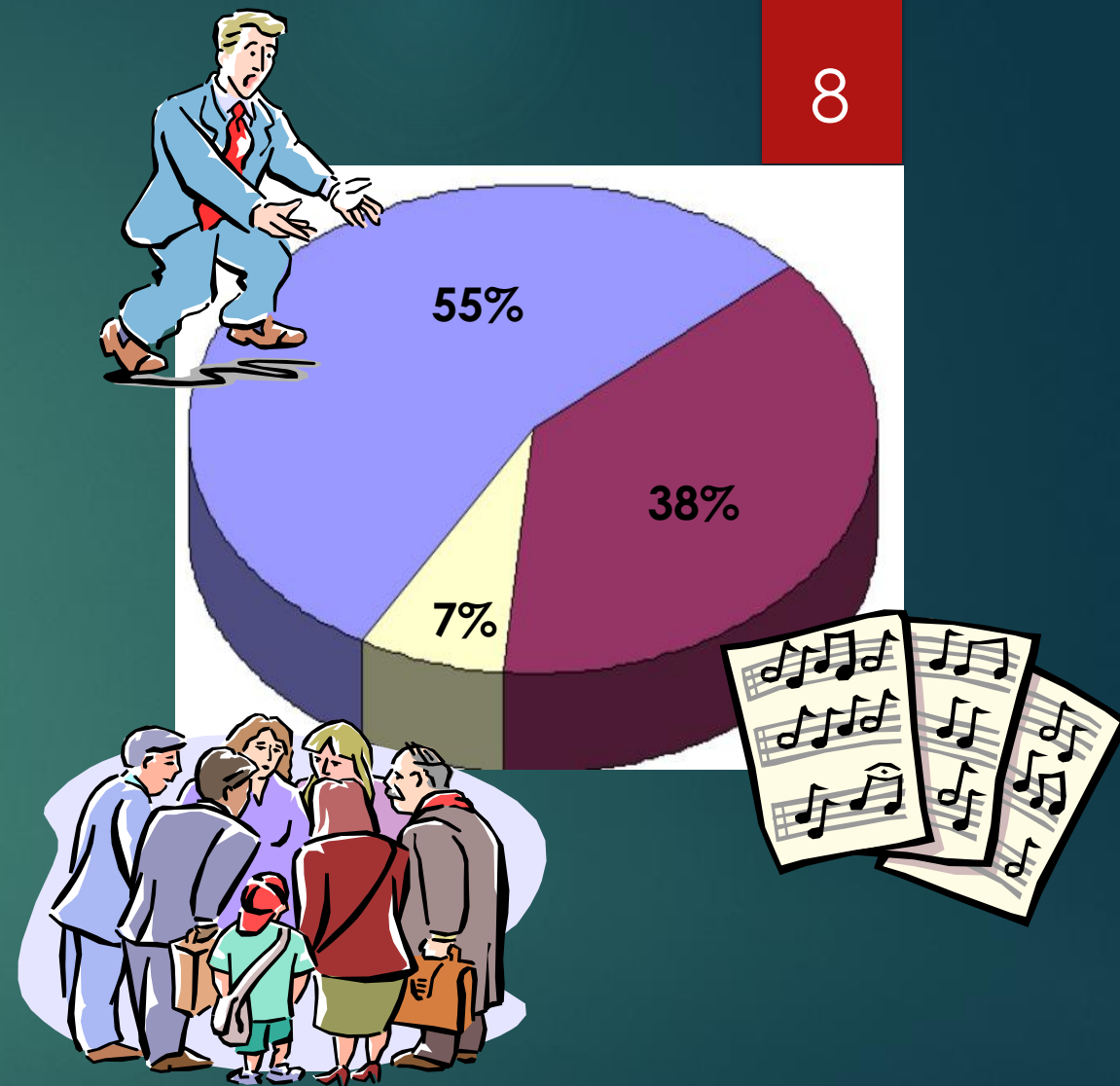
Мова – це інструмент, з яким одна особа може повідомити іншій щось про певні речі

За Бюрером **мова** має **три функції**:

- Функція вираження
- Функція викладення інформації
- Функція звертання

Під час комунікації на основі мовних знаків ці три функції вступають в контакт одна з одною

(Фріц Бюлер за Платоном)

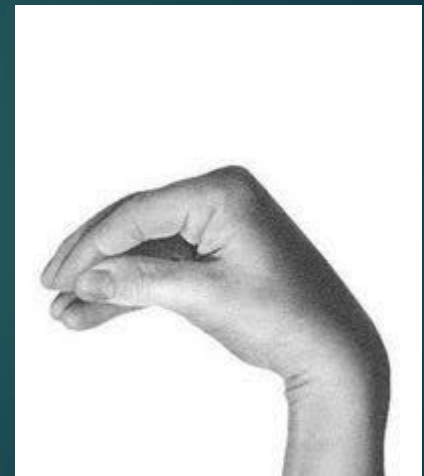
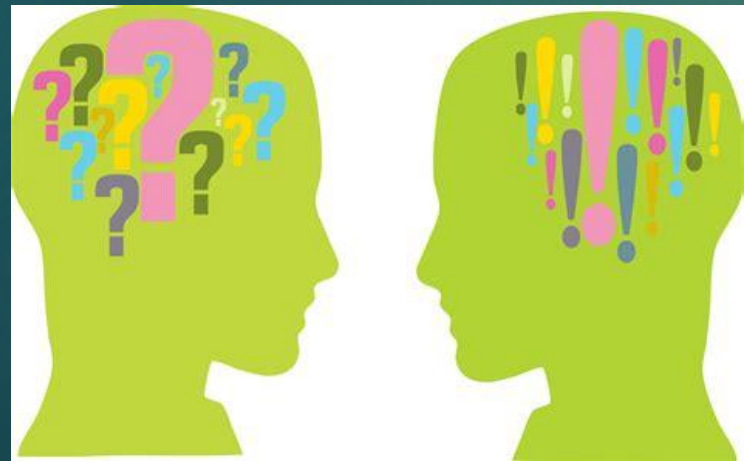
Види комунікації

- ▶ Вербальна комунікація означає обмін інформацією через мову.
- ▶ Невербальна комунікація – це порозуміння без слів, наприклад через жести та міміку.
- ▶ Таким чином невербальна комунікація може проходити і неусвідомлено, тоді коли ми не думаємо над нашими жестами та мімікою і не керуємо ними усвідомлено. Але це і означає, що ми не можемо уникнути комунікації
- ▶ Пауль Вацлавік сформулював у своїй моделі комунікації аксіому, що неможна не комунікувати. Як тільки зустрічаються двоє людей, комунікація проходить, свідомо чи несвідомо.

Під підтриманою комунікацією розуміють усі форми комунікації, які доповнюють або замінюють відсутню звукову мову

Невербальна комунікація

11

«... невербальна пропозиція у спілкуванні є найважливішим елементом вдалої комунікації, під час якої людина усім тілом виражає те, що думає, відчуває, хоче.....

Джерело: Броїх: Мова-Тіло-
Базові функції, 2009,
с.100,106

Повага - цінування

12

Розбудовувати довіру
ПОСЛІДОВНО

з повагою

ПОСТУПОВО

Зміна кута погляду

Знімати стрес

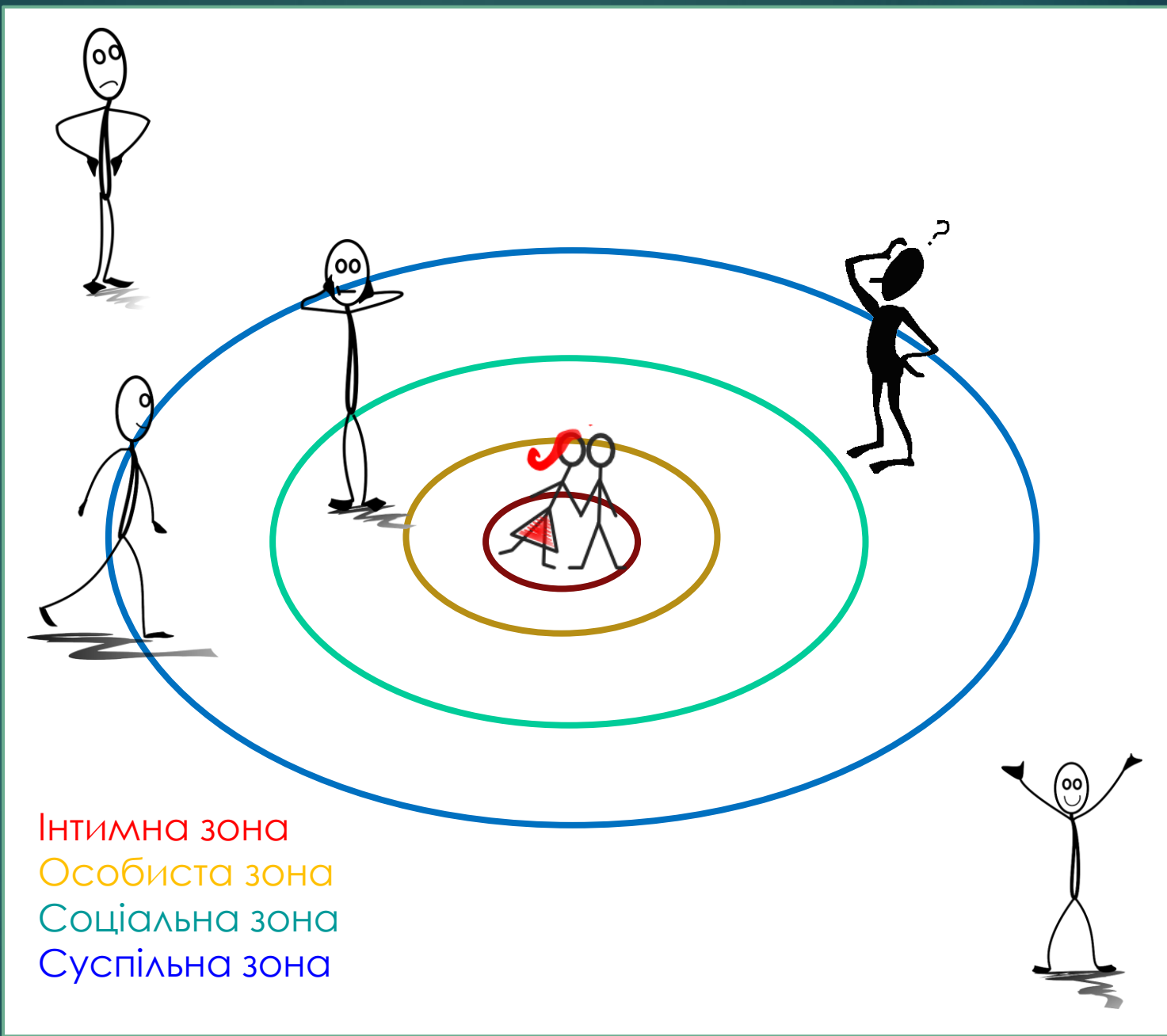
- ментально

- фізично

Орієнтовано на вирішення і мету

розвантажувати

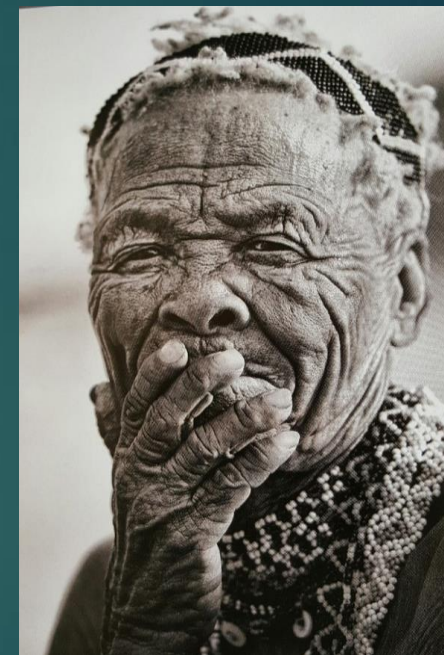
супроводжувати

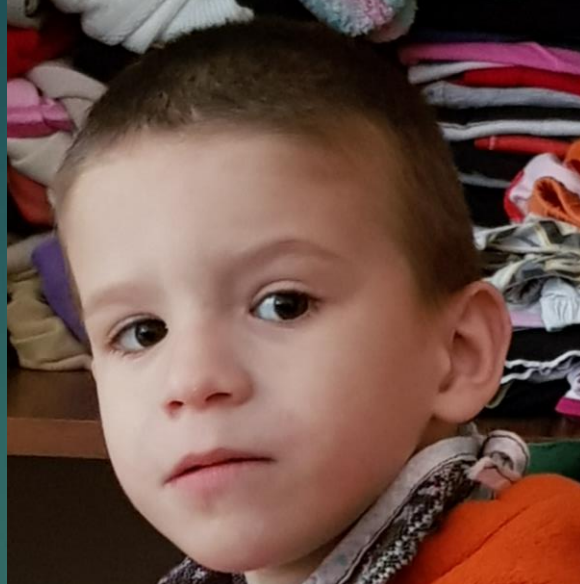
Обличчя....

14

..... як центральний посередник вираження особи, а також як місце знаходження усіх чуттів, сильно виражене ротовою порожниною ...

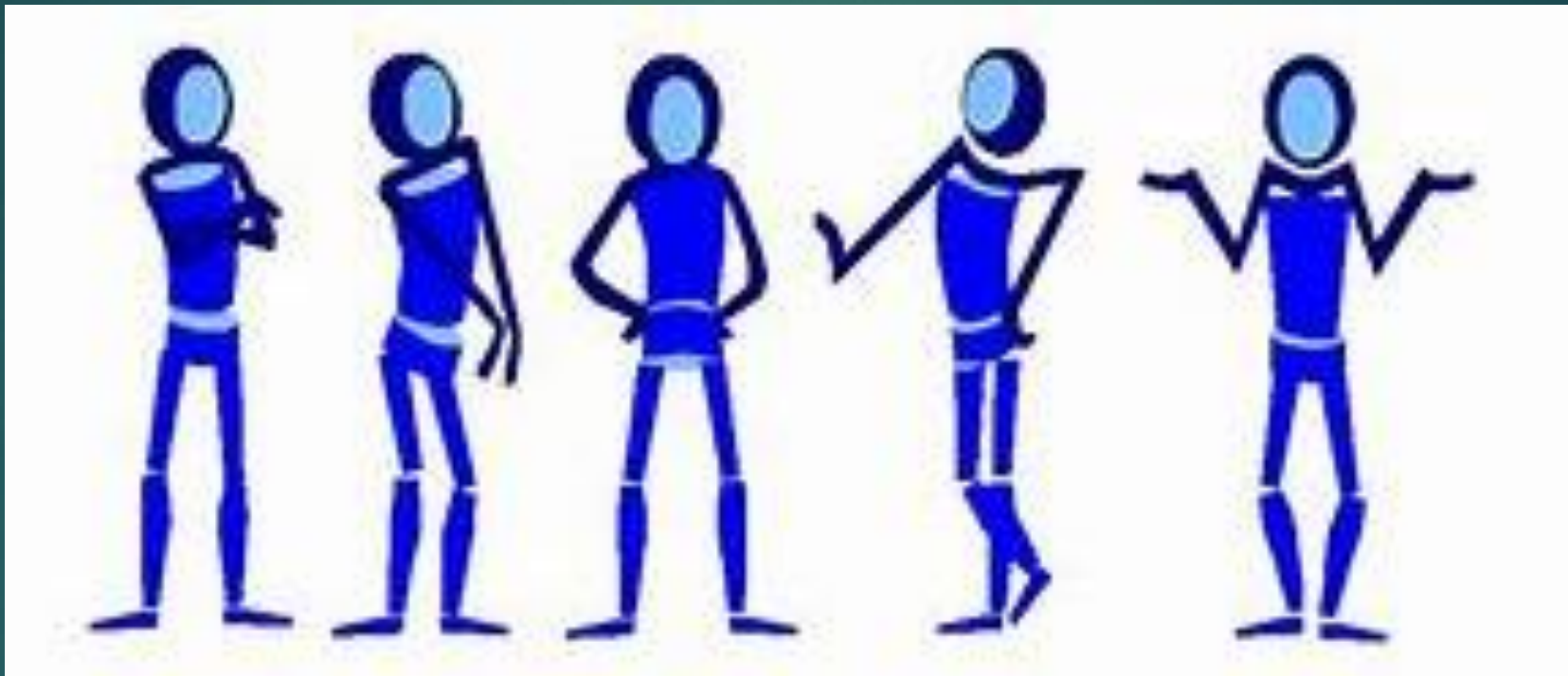

Джерело: «Оральне» Ротова порожнина у культурній історії та стоматології
Гартмут Бьоме/Беат Сломські, Вільгельм Фінк,
Фото: С. Кодоні та Гарві

Мова тіла та вимова = Дієвість

16

Невербальна комунікація через поставу тіла та мову тіла

Так само, як очі називають
дзеркалом душі, так язик
називають дзеркалом
здоров'я.

Дисфункція орофаціальних м'язів 18

Є часто додатковим чи
основним фактором

При виникненні
змінених небажаних
окклюзійних
співвідношень

та

При мовних,
мовленнєвих та
ковтальних аномаліях

Різноманітні змінні дії
Голова - обличчя- ідентичність– постава

Естетика - Гігієна – Повага - Гідність
Соціальний устрій - Прийняття – Вербальне
Комунікація
Емоційний стан
Обличчя – Особистість

Мультидисциплінарне робоче поле
первинна функція – вторинна функція
Орофаціальна система – сенсомоторна
одиниця

Орофаціальна дисфункція – постава тіла - хода
Міофаціальна одиниця – натягнутість – компресія
Ланцюгове мислення – Механізм Тенсгеріті
Невербальна комунікація
k-o-s-t®

Рот - Язик – Криві зуби - Звички
Ротовий простір – Ротова порожнина
Контактні властивості
Мовлення - Мова - Слух - Сприйняття

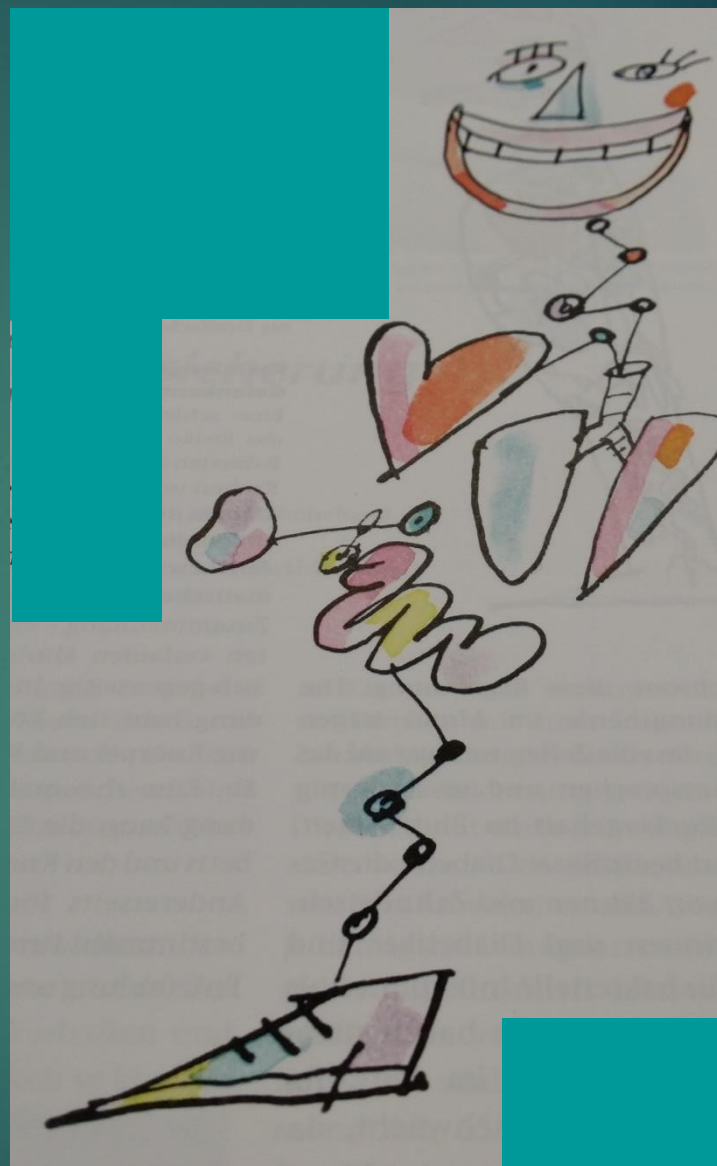

Передумови Співвідношення

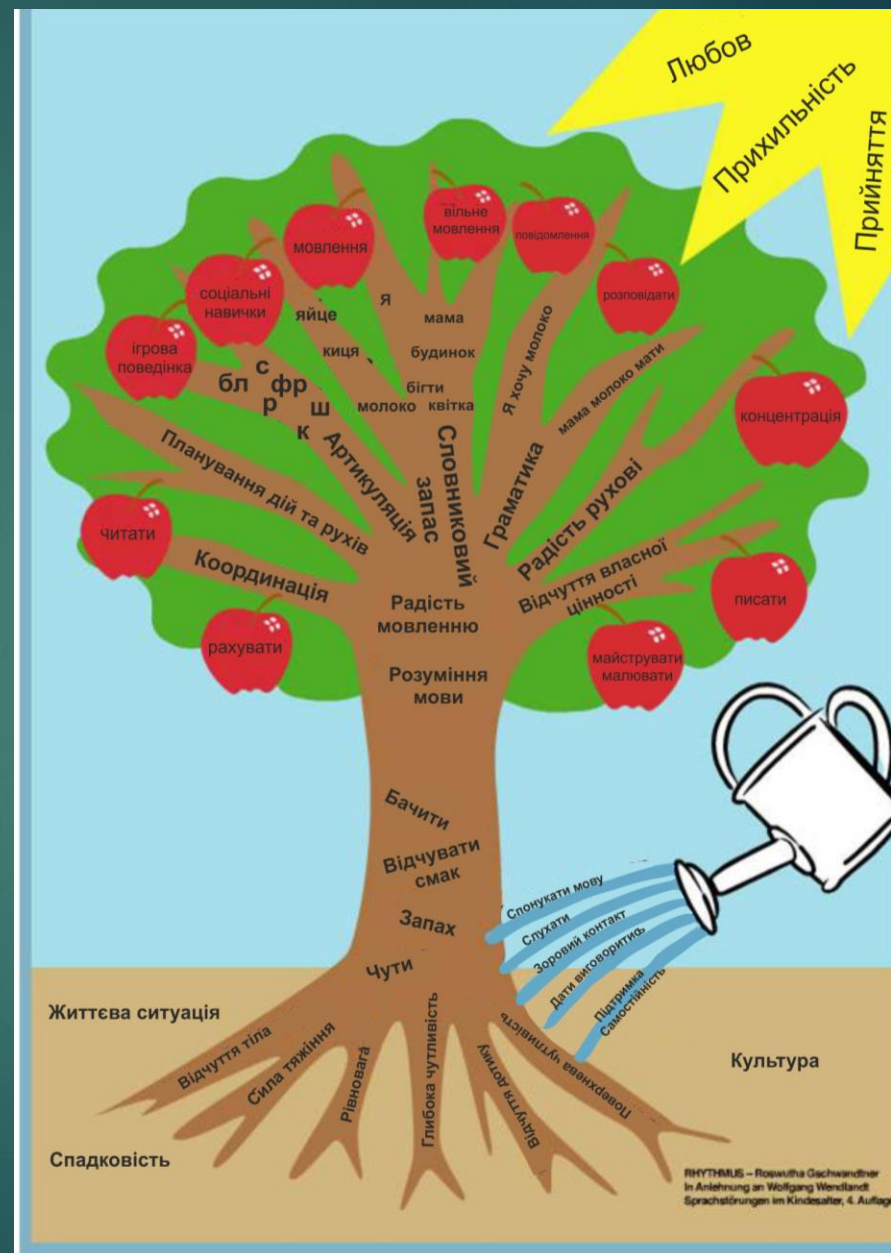
ЗДОРОВ'Я ПОЧИНАЄТЬСЯ В
РОТІ

ЗДОРОВИЙ РОТ ЗАПОБІГАЄ
ЗАХВОРЮВАННЯМ
ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ

ЗДОРОВ'Я ПОЧИНАЄТЬСЯ В
РОТОВІЙ ПОРОЖНИНІ

Вперше розвинув
проф. Вендландт

Робоче поле

Рот – чутливий мультидисциплінарний робочий простір

Сприймати і спостерігати

**Ми постійно
створюємо собі
картинку про самого
себе і картинку про
інших**

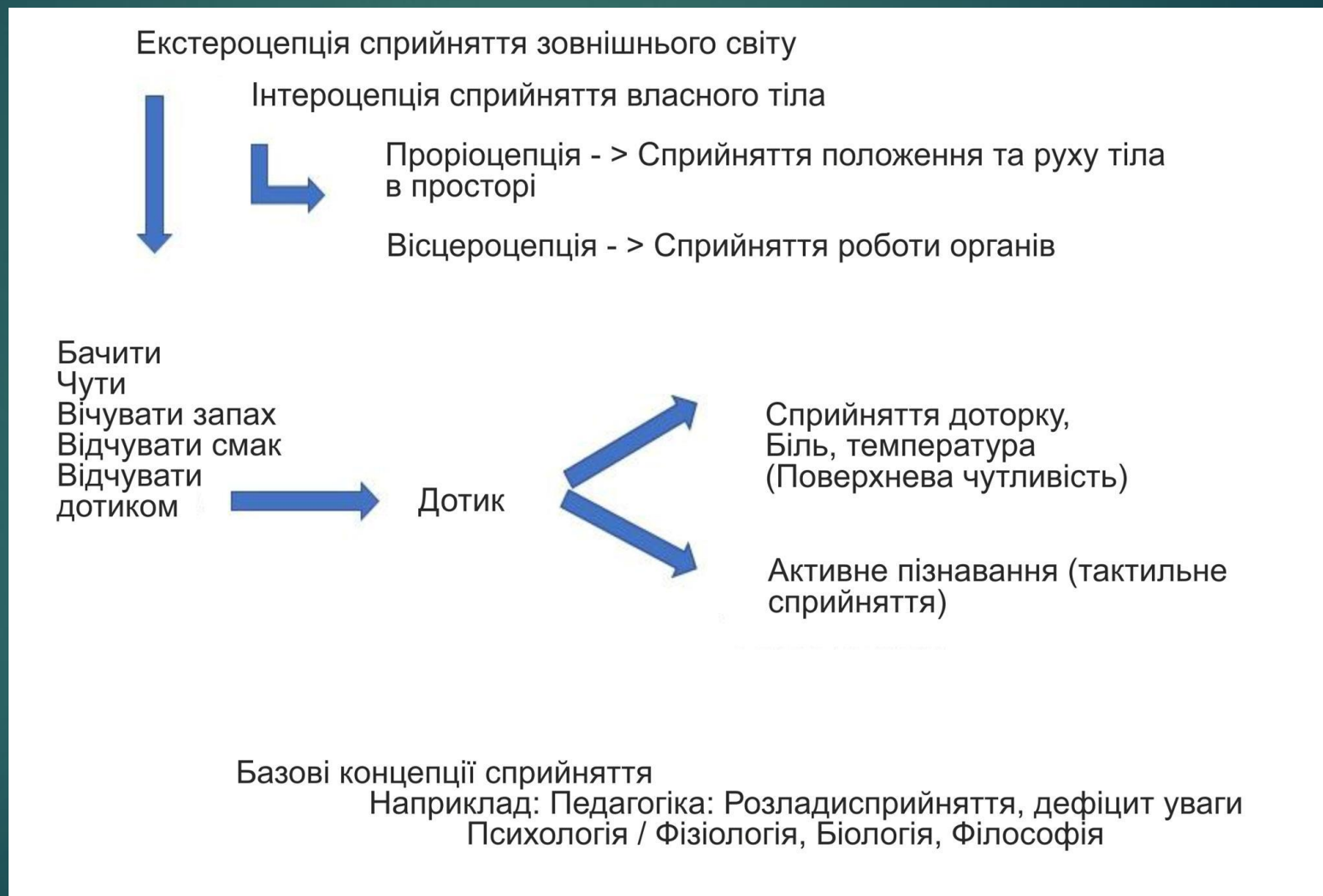
Як я сприймаю?
Як мене сприймають?

Власне сприйняття
Сприйняття чужих
Спостереження
Інтерпретація
Внутрішній діалог
Дисоційовано
Асоційовано
Не оцінюючи

Форми сприйняття

24

20.09.2018

Сприйняття і функція

Обмеження органів чуття – стосується ротової порожнини

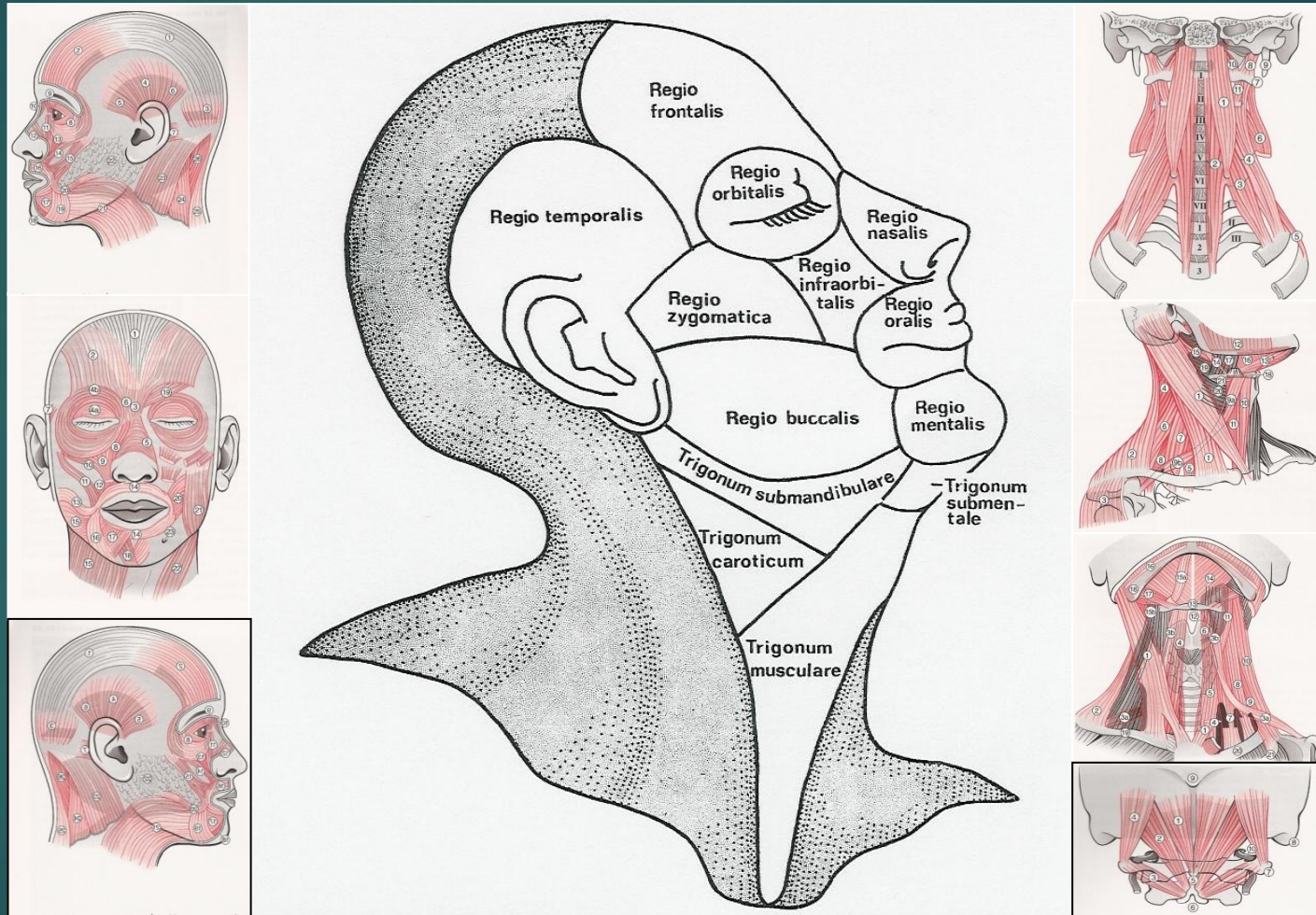
- Обмежене відчуття теплого і холодного
- Знижене відчуття смаку і запаху
- Виділяється замало / забагато слини
- Сухий, великий, потрісканий язик
- Обмежена рухливість язика
- Зменшена жувальна здатність

Комплексна рівновага та (не-)рівновага

Орофациальна система

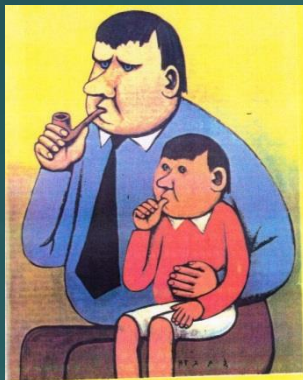
Орофаціальні функції - міждисциплінарна участь

28

Причини

29

- ▶ Годування (пляшечкою)

- ▶ Язик

- ▶ Незріла моторика

- ▶ Звички

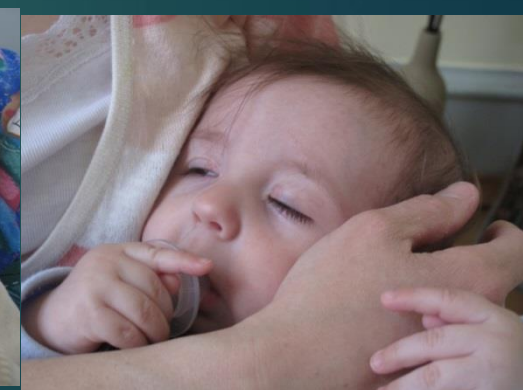
- ▶ Утруднене носове дихання

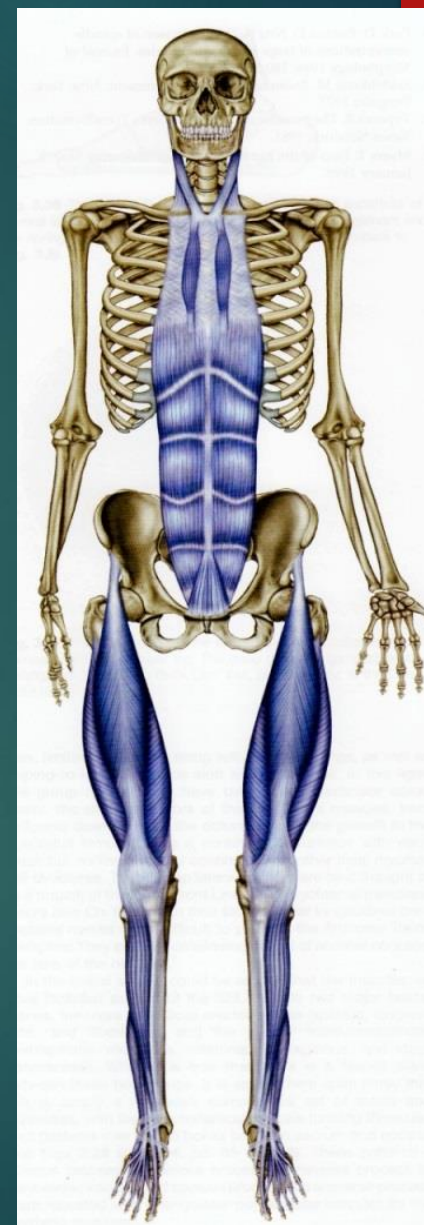
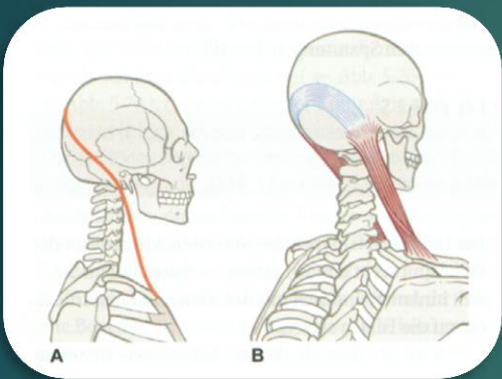
- ▶ Генетично зумовлені аномалії росту скелету обличчя

- ▶ Вторинна симптоматика

- ▶ Моделі

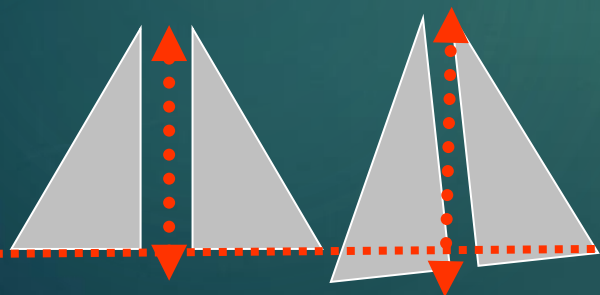
- ▶ Ланцюгова реакція

30

- Вада м'язової функції має вплив на усе тіло.
- Орофаціальна система є частиною біо-психо-еко-соціальної системи.
- Тому зміни в орофаціальній системі можуть мати вплив на інші системи-частини
- І навпаки, зміни в інших системах-частинах можуть бути дієвими для орофаціальної системи.

Постава

Ф

Постава голови
Асиметрія обличчя
Біпупілярна лінія

О

Щелепний суглоб
Положення рота-оклюзійна
площина

К

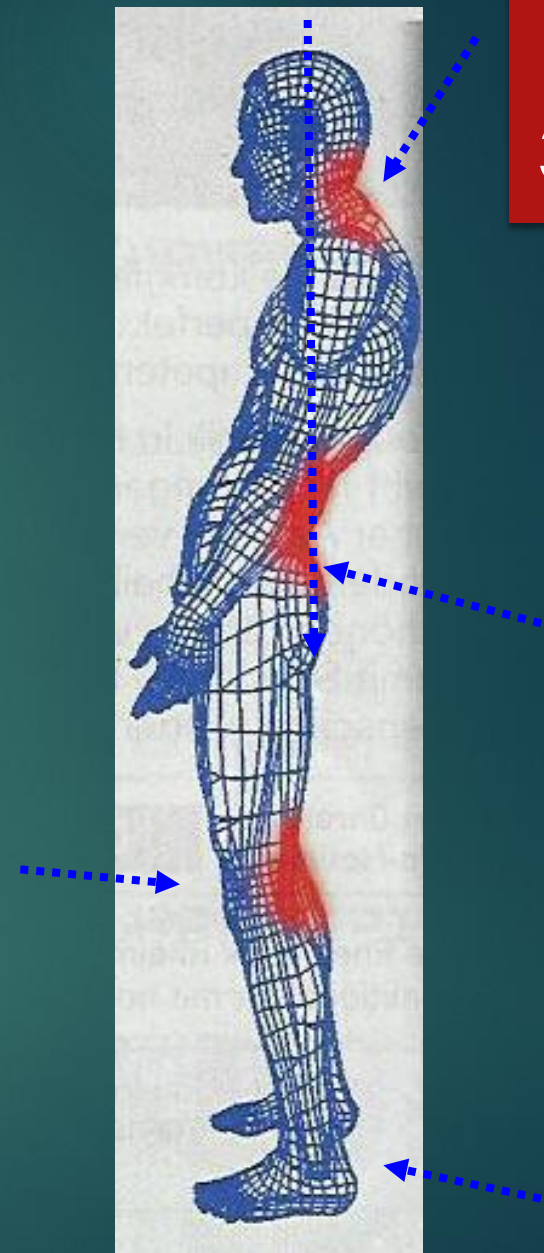
Плечі
Довжина рук

У

Хребет
Таз

С

Довжина ніг
Положення стоп

31

Діагностика

32

(зубна) Медицина

Анатомія
Фізіологія

Створює нормальну
анатомію як перед - умову
тренування гіпопластичної
мускулатури

Первинна функція

ДИХАТИ
СМОКТАТИ
КОВТАТИ
ЖУВАТИ
ЇСТИ

Вторинна функція

артикуляція
фонація

Проблема
Обличчя
Нова форма
Стара функція
Вісцеральне
Стереотип ковтання

Терапія

Тренування гіпопластичних м'язів
Покращення функції з розладами
(наприклад: Євстахієва труба, ріст
кісток, мовлення, харчування)

Первинна функція Вторинна функція

ДИХАТИ
СМОКТАТИ
КОВТАТИ
ЖУВАТИ
ЇСТИ

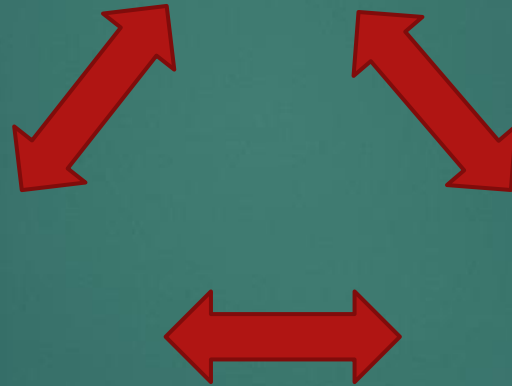
артикуляція
фонація

Орофациальні м'язи

Форма

Функція

Якість

Дисфункція орофаціальних м'язів 35

Є часто додатковим
або
спонукаючим фактором

при виникненні змінених,
небажаних
окклюдальних
ситуацій

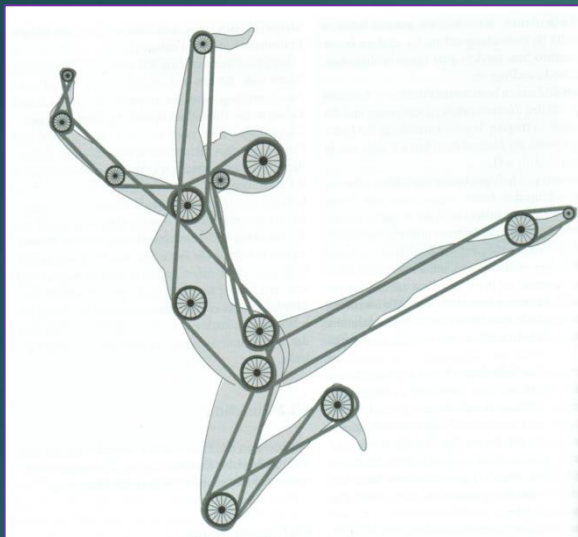
та

При аномаліях мови,
мовлення, ковтання

Виклик – Спільна гра

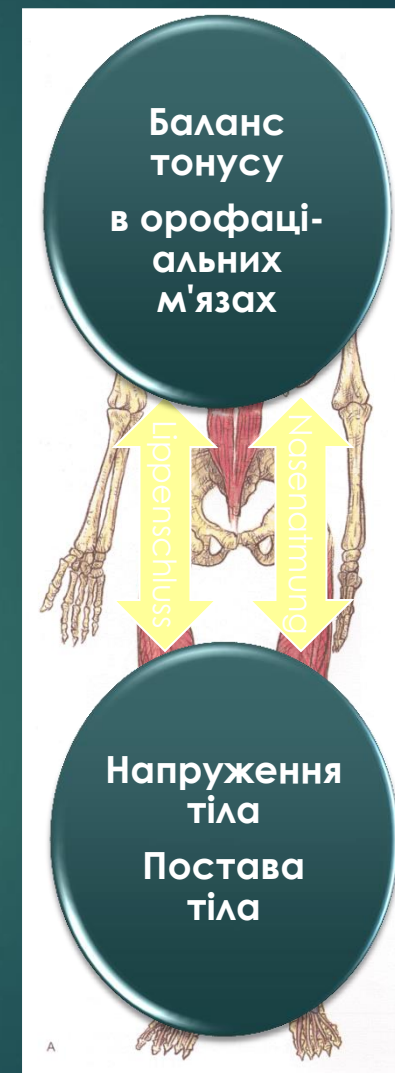
36

Координація

між

носовим диханням
позицією язика
фізіологічним ковтанням
закритими губами
легко один на одну
лежачими зубами
хорошим напруженням тіла

Форма та функція

38

Типова структура + типовий рух тіла = типове мовлення

Аномальна структура + неадекватні рухи тіла = розлад мовлення

Типові структури + неадекватні рухи тіла = розлад мовлення

Аномальні структури + адаптивні рухи тіла = типове компенсоване мовлення

Bloomer 1959

Підсумки

- ▶ Як неможливо розглядати язык ізольовано, так і неможливо лікувати окремих м'яз
- ▶ Лікування розладів функції языка – це робота міждисциплінарної команди,
- ▶ яка розглядає загальні функції тіла – це індивідуальна, підлаштована під конкретну людину терапія
- ▶ Обмежена функція орофациальних м'язів впливає на харчування

39

Tensigrity Modell

Підсумок

40

Орофаціальні дисфункції вимагають реорганізації –
індивідуально - м'язової функції - у співвідношенні до
цілого тіла – та міждисциплінарної командної роботи

*Підготовка стабільної опори для тіла як
підготовка щелепо-ортопедичної
терапії та мовлення*

Співпраця – це чарівне слово

Різноманітна змінна взаємодія між орофаціальною системою та цілим тілом

Рот – Ротова порожнина – М'язи –
Гігієна – Первинні функції –
Естетика

Соціальна структура – Прийняття –
Обличчя – Ідентичність

ЯКІСТЬ ЖИТТЯ

Das Ganze ist grösser als die Summe seiner Einzelteile

44

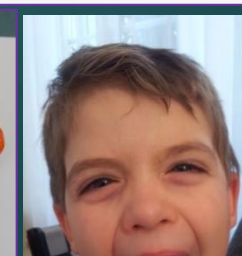
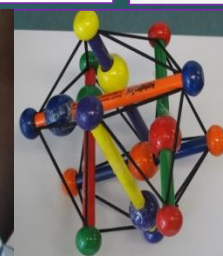
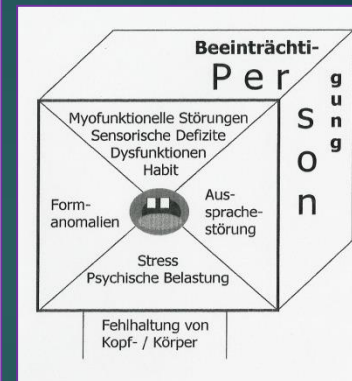
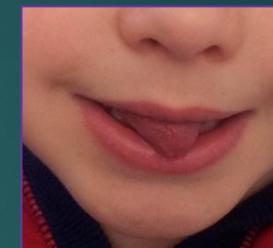
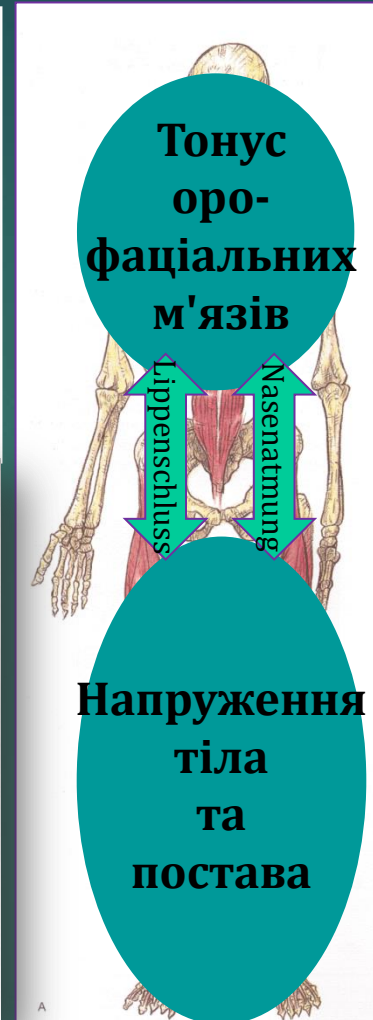
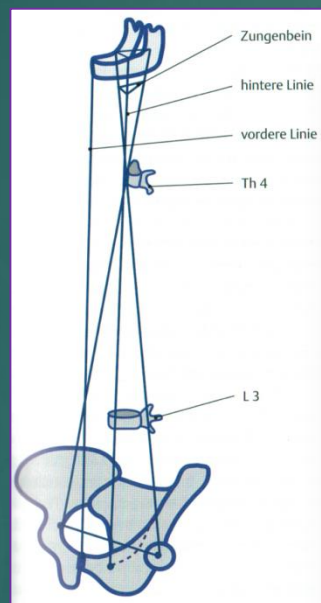
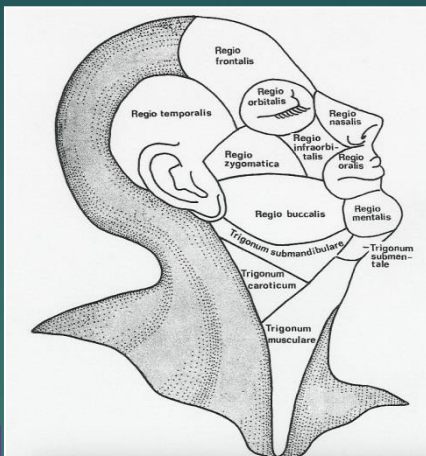
20.06.2016

Dr.h.c. S.Codoni - Комунікація - Стратегії комунікації - Комунікація осіб з важкими формами інвалідності

Informationsveranstaltung REHA

Rheinfelden MAS CFKSc - Dr.h.c.S.Codoni

20.09.2018

- Ролики, зняті під час роботи в Україні, на завершення